

אספקלריה

ראי מבין כותלי המכון מדעי טכנולוגי להלכה | גליון א' | אדר ב' תשע"ט

באספקלריית השעה

מאת ראש המכון הגאון רבי אברהם משה הלפרין שליט"א

ליהודים היתה אורה

אולי ניתן לפרש עוד, שההבדל בין אספקלריה המאירה לבין אספקלריה שאינה מאירה הוא בשני הפירושים ל'אספקלריה', שהם שני אופנים שונים של ראייה. ראייה באספקלריה שאינה מאירה היא בבחינת הבטה במראה, כאשר אין רואים את הדמות עצמה אלא רק את השתקפותה⁴. לעומת זאת, ראייתו של משה רבינו במראות הנבואה היתה באספקלריה המאירה⁵, שהיא בבחינת הבטה ישירה למרחקים, הן במובן של מרחק במקום והן במובן של מרחק בזמן⁶.

(כלים שם, בבוועז אות א בסו"ד).

4. והר"ז קצת ע"ד שאחז"ל (ב"ב עה): "זקנים שבאותו הדור אמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה", שהלבנה לית לה מגרמיה כלום, שאין לו אור עצמי כמו החמה, ורק משתקף בה אור החמה והיא מאירה מכוחה.

5. ולהשלמת הדברים יש לציין גם למש"כ הרמ"ע מפאנו (עשרה מאמרות, מאמר אם כל חי, ח"ב סי' ה) בביאור מעלת נבואת משה רבינו לעומת שאר כל הנביאים, שנבואתו של משה רבינו על העתיד היתה בבחינת ידיעה של מעלה שאינה מכרחת את העתיד ואינה שוללת את הבחירה, והשווה בזה הכתוב דעתו של מרע"ה לדעת קונו ית"ש, ופי' בזה מה שאמר הכתוב (במדבר יב, ז-ח): "לא כן עבדי משה... ותמונת ה' יביט", שהשגתו של משה רבינו והתמונה שראה במראה נבואתו היתה כביכול מעין התמונה שרואה הקב"ה. וז"ל שם בתו"ד: "וזו היא למשה רבינו ע"ה שלימות גדולה, ששבה דעתו בעתידות בלתי מכרעת, כמו שביארנו במקומו בדעת המקום, לפי שהשגתו בהן היתה בצפיית הדבר העתיד להיות נבחר, לא קדמה בו אמירה ודבור נבואיי כלל, אלא תמונת ה' יביט, ירצה התמונה עצמה שהקב"ה רואה מכל הנמצאים זולתו וגם מן הדברים העתידיים קודם היותם זכה משה להשיג אותה על בוריה".

6. ועפי"ז אולי יש מקום לפרש פי' נוסף בהא דכתיב בפר' כי-תשא (שמות לג, יא): "ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו" וגו', ובהא דכתיב (בפר' וזאת הברכה (דברים לד, י): "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים", דמעלת הנבואה המיוחדת של משה רבינו שנמשלה בבחינת 'פנים אל פנים', דלא כשאר הנביאים, פירושה שההתגלות אליו היתה באספקלריה המאירה של ראייה ישירה, כאשר ידבר איש אל רעהו, ולא בהתגלות

"אספקלריה" - שתי פנים לה. האחת של השתקפות במראה והשניה של ראייה למרחוק.

במשנה (כלים פ"ל מ"ב) נמנית 'אספקלריא' בין הכלים הטהורים שאינם מקבלים טומאה. התוספות-יום-טוב (שם) מביא כי שני פירושים ל'אספקלריא' זו. האחד (לפי הרע"ב) הוא מה שנקרא בד"כ בלשון אשכנז שפיג"ל (-מראה) והשני (לפי הרמב"ם) הוא מה שנקרא בלשון אשכנז ברי"ל (-משקפיים או משקפת)¹.

הגאון האדיר רבי לוי יצחק הלפרין זצ"ל, ראש המכון למעלה מיובל שנים, עם בנו ממשיך דרכו הגרא"מ הלפרין שליט"א

על שגב נבואתו של אדון הנביאים, משה רבינו, רעיא מהימנא קדישא, שיום פטירתו חל ביום ז' לחודש אדר², אמרו חז"ל (יבמות מט:): "כדתניא כל הנביאים נסתכלו באספקלריא שאינה מאירה משה רבינו נסתכל באספקלריא המאירה", והרבה פירושים נאמרו בזה על יסוד מהותה של "אספקלריה"³.

1. וראה גם בספר ה"ערוך" שבמקום אחד (ערך אספקלריא) תרגם "שפיגל" (-מראה) ובמקום אחר (ערך ספקלר) תרגם "דורך זיכטיג" (- שרואים דרכו).

2. עי' במג"א (סי' תקפ"סק"ח) אם משה רבינו נסתלק בשנה פשוטה או בחודש אדר ראשון של שנה מעוברת, ולפי מה שהביא שם המנהג להתענות באדר ראשון, וכ"ה הבאה"ט (שם סק"ח). אכן בשו"ת שאלת יעבץ (ח"א, סי' קיז) הביא בשם אביו החכ"צ שיש להתענות באדר שני, ועי' גם במש"כ השע"ת (סי' תרפו סק"ה). ויתר על כן, יעוין עוד בס' יערות דבש (ח"א, דרוש ג בסופו) שכתב שנודע כי משה מת באדר שני. וכבר הקדימו קצת בשו"ת הלק"ט (ח"ב, סי' קעג) שכתב שאם השנה שמת בה מרע"ה היתה מעוברת לא מת אלא באדר שני. ועי' גם בשו"ת חת"ס (חאו"ח, סי' קסג, ד"ה ובדברי אגדה) שציין לדברי הריעב"ץ, וצל"ע בזה.

3. ראה בחי' הרמב"ן (יבמות שם) ובס' הערוך (ע' ספקלר) ובתפא"י

ביום ובלילה" וכו'.

יתר על כן, מובא בשם הבעל-שם-טוב הקדוש (דגל מחנה אפרים, פר' בראשית) שאותו האור שנברא ביום הראשון גנזו השי"ת בתורה¹¹, ולכן צדיקים שבכל דור ודור משתמשים באור ההוא ע"י התורה ויכולים להסתכל בו מסוף העולם ועד סופו. ויש לזה רמז בדברי בעל הטורים (בראשית, א, ג, עה"פ וירא אלקים את האור כי טוב): "את האור, בגימטריא 'בתורה', ועולה מנין תרי"ג".

לאור זאת, פירשו צדיקים (יש דמטו הכי בשם בעל הדגמח"א ויש דמטו הכי בשם המגיד מקאז'ניץ, ובדומה לזה קצת נמצא בפתחא זעירא לספר הפלאה אות ו) בדרך רמז את מה ששינינו במשנה (אבות רפ"ב): "דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים". כי בשביל לדעת מה שלמעלה מאתנו ישנן שלוש דרכים. מיום היות ישראל לעם עד לתחילת ימי בית שני היה

ראש המכון שליט"א בדיון הלכתי עם כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

אפשר לדעת זאת באמצעות 'עין רואה', דהיינו נבואה¹², רוח הקודש ואורים ותומים¹³, שמגלים צפונות ונסתרות בכח הראיה. מתחילת ימי בית שני פסקה נבואה מישראל, ושוב אין

עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה, וגם בטלו האורים והתומים, כמו שאמרו חז"ל (יומא כא:): "אלו חמשה דברים שהיו בין מקדש ראשון למקדש שני, ואלו הן ארון וכפורת וכרובים אש ושכינה ורוח הקודש ואורים ותומים", ופירש"י (שם, סוד"ה ארון כפורת וכרובים): "ורוח הקודש לא היתה בנביאים משנת שתים לדריוש ואילך". למרות זאת עדיין היו משתמשים בימי בית שני בבית קול, לגלות ולדעת מה שלמעלה מאתנו בכח השמיעה¹⁴, באמצעות 'אוזן שומעת', כמו שאמרו חז"ל

11. וכבר צויין שם בסוגריים לדברי הזה"ק (ח"א, בהשמטות, רסד). עיי"ש.

12. והסמיכו לזה את הכתוב (שמואל א, ט, ט): "לפנים בישראל כה אמר האיש בלכתו לדרוש אלקים לכו ונלכה עד הרואה כי לנביא היום יקראו לפניו הרואה".

13. ועי' בדברי הרמב"ן (שמות כח, ל, בתו"ד) על האורים והתומים: "וזאת מדרגה ממדרגת רוח הקודש היא, למטה מן הנבואה ולמעלה מבת קול שמשתמשים בה בבית שני לאחר שפסקה הנבואה ופסקו אורים ותומים".

14. וכלשון התו"ט (יבמות פט"ז מ"ו): "שהוא קול שנשתמשו בו לאחר שפסקה הנבואה, והוא קול מחודש בשעתו מהבורא יתברך

נוסף על כך, אפשר שיש בכך גם רמז ומשל לדברי הרמב"ם (פ"ז מהל' יסודי התורה ה"ו) המבוססים על יסוד דברי חז"ל הללו: "ומה הפרש יש בין נבואת משה לשאר כל הנביאים, שכל הנביאים בחלום או במראה ומשה רבינו מתנבא והוא ער ועומד... כל הנביאים ע"י מלאך, לפיכך רואים מה שהם רואים במשל וחידה, משה רבינו לא ע"י מלאך... כלומר שאין שם משל, אלא רואה הדבר על בוריו בלא חידה ובלא משל, הוא שהתורה מעידה עליו במראה ולא בחידות, שאינו מתנבא בחידה אלא במראה שרואה הדבר על בוריו... כל הנביאים אין מתנבאים בכל עת שירצו, משה רבינו אינו כן, אלא כל זמן שיחפוץ רוח הקודש לובשתו ונבואה שורה עליו ואינו צריך לכוין דעתו ולהזדמן לה, שהרי הוא מכוון ומזומן ועומד כמלאכי השרת, לפיכך מתנבא בכל עת...". הראיה שבאספקלריה שאינה מאירה, שהיא כהבטה במראה, תלויה במידת ההכנה של הנביא⁷. ככל שהוא מכין עצמו לכך כך הוא זוכה לנבואה, כמשל של הבטה במראה, שאין רואים בה אלא כפי מה שמעמידים כנגדה. אבל נבואתו של משה רבינו שהיא באספקלריה המאירה של ראייה למרחוק אינה צריכה לשום הכנה⁸, ובכל עת שירצה הוא מתנבא⁹.

אורה של תורה, אשר עליו אמרו חז"ל (מגילה טז:): "ליהודים היתה אורה וגו', אמר רב יהודה אורה זו תורה, וכן הוא אומר כי נר מצוה ותורה אור", הוא לעולם אור המאיר באספקלריה המאירה¹⁰.

אור זה, יסודו כידוע באור הגנוז מששת ימי בראשית. עליו אמרו חז"ל (חגיגה יב:): "דאמר ר' אלעזר אור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו, כיון שנסתכל הקב"ה בדור המבול ובדור ההפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים עמד וגנזו מהן... ולמי גנזו, לצדיקים לעתיד לבא" וכו'. ועוד אמרו חז"ל (תנחומא, פר' נח, פיס' ג): "אור שנברא ביום הראשון שגנזו הקב"ה לעמלי תורה שבעל פה

עקיפה של אספקלריה שאינה מאירה שהיא כהשתקפות במראה.

7. כדברי הרמב"ם (שם ה"ד): "כל הנביאים אין מתנבאים בכל עת שירצו, אלא מכוונים דעתם ויושבים שמחים וטובי לב ומתבודדים" וכו'.

8. אמנם עי' בדברי האוה"ח הק' בפר כי תשא (שמות לג, יא), ויל"ע בזה.

9. ויש לציין גם למה שפירש"י עה"ת בפר' וזאת הברכה (דברים לד, י): "אשר ידעו ה' פנים אל פנים, שהיה לבו גס בו ומדבר אליו בכל עת שרוצה, כענין שנאמר ועתה אעלה אל ה', עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם".

10. ועי' בחדא"ג מהרש"א (סוכה מה: וסנהדרין צז:): שהחכמים מצד חכמתם אפשר שזוכים לראות באספקלריה המאירה, דחכם עדיף מנביא.

מוסריות שונות ודילמות של אתיקה רפואית, ועוד כהנה וכהנה, אשר על כולן מזהיר האור האלוקי הגנוז בתורה, המאיר באור יקרות את התשובות האמיתיות, הבהירות והברורות, לכל מצב ולכל שאלה, בכל עת ובכל שעה ובכל מקום.

מרגלא בפומיה של אבי מורי הגאון הגדול הכ"מ, כי אם נאמר בזוה"ק (פר' תרומה, קסא:): "אסתכל באורייתא וברא עלמא", הרי שהתורה היא תכנית האדריכלות לכל הבריאה כולה, וכפי שגם אמרו חז"ל (ב"ר, ר"פ בראשית): "בנוהג שבעולם מלך בשר ודם בונה פלטין אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא מדעת אומן, והאומן אינו בונה מדעת עצמו אלא דיפתראות ופנקסאות יש לו לדעת היאך עושה חדרים היאך עושה פשפשיין, כך היה הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם", וממילא פשוט הדבר כי בתורתנו הקדושה גלומות וצפונות תשובות ברורות לכל אתגרי התקופה והשאלות העולות על הפרק בעקבות ההתפתחות המדעית והטכנולוגית האדירה, שכן מקורה של כל בריאה ומציאות חדשה היא בתורה, ועלינו מוטל התפקיד לעמול ולהתייגע בתורה כדי לזכות לאורה ולמצוא את התשובות המדוייקות. דברים אלו גם העלה על הכתב בפתיחה לספרו שו"ת "מעשה חושב" (ח"א).

עוד היה נוהג אבי מורי הכ"מ לדייק בדברי המשנה (אבות סופ"ה): "הפך והפך בה דכולא בה", מפני מה הוצרכו חכמינו ז"ל לכפול את ההוראה 'הפך בה והפך בה'? וכי בפעם אחת בלבד לא משתמע כי צריך להפוך בתורה עד קצה היכולת? על כך היה משיב, כי ישנן שאלות שעדיין לא נולדו בתקופה מסויימת, שכן מציאות החיים מעוררת השאלות עדיין לא נוצרה, ולכן גם אם היפך אדם בתורה בעבר כל הצורך לא היה יכול למצוא תשובות לשאלות שלא נולדו. לפיכך הורו לנו חכמים 'הפך בה והפך בה דכולא בה', לחזור ולהפך בה שוב ושוב, בכל עת ובכל שעה, ובכל פעם נמצא בה בתורה גילויים חדשים וצפונות נסתרות לכל השאלות המתעוררות חדשים לבקרים.

אנו שמחים להגיש בזאת בפני הציבור את העלון החודשי "אספקלריה", על שתי משמעויותיה. הוא אמור לשמש מחד גיסא כמראה, שבה תשתקף מעט הפעילות הקדחתנית היומיומית המתבצעת בין כותלי המכון, ומאידך הוא אמור להיות כלי ביטוי לגלות באמצעותו ולהראות למרחקים את אורה של תורה בתחומים שונים ומגוונים.

ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה ועלנו ומעשה ידינו כוננהו.

(סנהדרין יא.): "תנו רבנן משמתו נביאים האחרונים חגי זכריה ומלאכי נסתלקה רוח הקודש מישראל, ואף-על-פי-כן היו משתמשין בבת קול", ועוד אמרו חז"ל (מגילה לב): "אמר ר' יוחנן מנין משתמשין בבת קול, שנאמר ואזניך תשמענה דבר מאחריך לאמר". אבל לאחר שנחרב הבית ונסתם כל חזון בגלות המרה הזאת שוב אין לנו אפשרות לדעת ולברר מה למעלה מאתנו אלא בדרך אחת בלבד, שהיא 'וכל מעשיך בספר נכתבים', לחפש ולגלות המטמוניות הצפונות בספר התורה שלפנינו.

על משקל זה היה מפרש החתם-סופר (תורת משה, פר' שופטים) את הכתוב האמור לגבי מלך ישראל (דברים יז, יח-ט): "וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר... והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו", כי מלך ישראל מצווה לקרוא את כל קורות ימי חייו, הליכותיו והנהגותיו, מתוך ספר התורה.

והכל מכח האור הגדול הגנוז בתורה, המאיר באספקלריה המאירה¹⁵, אשר על-ידו ניתן ללמוד ולדעת את כל אשר לפנינו ומה שלמעלה מאתנו. ולא זו בלבד, שהאור הזה מאיר בגילוי תעלומות ופענוח הצפונות של כל השאלות התורניות וההלכתיות הישירות המתחדשות חדשים לבקרים, לנחותם הדרך ולהאיר להם ללכת יומם ולילה, את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, כלשון חז"ל (תנחומא שם): "שנאמר העם ההולכים בחושך ראו אור גדול, אלו בעלי התלמוד שראו אור גדול, שהקב"ה מאיר עיניהם באיסור והיתר בטמא ובטהור", אלא שהוא מאיר על כל מכלול האתגרים הכבירים הנצבים כיום לפתחה של האנושות כולה והדילמות כבדות המשקל המנסרות בחלל עולמנו דבר יום ביומו, בכל התחומים, בעקבות ההתפתחות המואצת של המדע והטכנולוגיה לענפיהם השונים, כמו למשל שאלות

להודיע סודו ליראיו".

15. ואדרבה יש מקום לומר שכל שורש מעלת נבואתו של משה רבינו באספקלריה המאירה הוא מאותו אור הגנוז בתורה, ועפ"י משאחז"ל (סוטה יב): "וחכ"א בשעה שנולד משה נתמלא הבית כולו אור, כתיב הכא ותרא אותו כי טוב הוא, וכתוב התם וירא אלקים את האור כי טוב", ועיי"ש במש"כ המהרש"א (חדא"ג שם): "הוא חידוש נפלא, והוראה על שעתיד לדבר עם השכינה פה אל פה שע"ז יהיה קרן אור פניו". וע"ע בדברי הכלי יקר בפר' שמות (שמות ב, ב) ובר"פ תצוה (שם כז, כ). ובפרט עפ"י הידוע דאורייתא קדישא ומשה רבינו שקיבל תורה מסיני מפי הגבורה חד ניהו ממש, וכמו שאמר הכתוב (מלאכי ג, כב): "זכרו תורת משה עבדי" וגו', ועוד אחז"ל (נדרים לח): "אריב"ח לא ניתנה תורה אלא למשה ולזרעו, שנא' כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף כתבן שלך, ומשה נהג בה טובת עין ונתנה לישראל... אלא לפילפולא בעלמא". וראה מש"כ בזה הכלי יקר בר"פ חוקת (במדבר יט, א). ויש עוד להאריך הרבה בכל זה ואכ"מ.

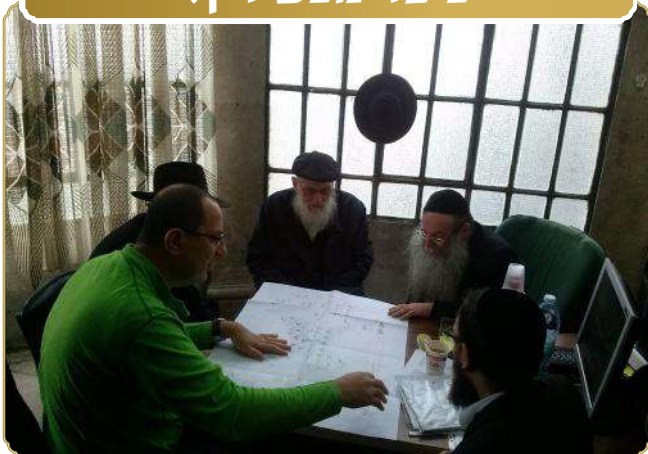
אספקלריה

מבעד לאספקלריה

מהנעשה והנשמע בין כותלי המכון ומחוצה לו

ממפעל הבשר הענק "זוגלובק", העומד בקרוב להעתיק את משכנו מנהריה לשלומי, פנו למכון בבקשה לבדוק את כל מערכות הקיטור העתידיות, ולמצוא את הדרכים המהודרות ביותר, שיאפשרו למערכות הכשרות המהודרות לייצר במפעל מוצרי בשר למהדרין מן המהדרין, לאחר שייצרו בו מוצרים בהכשרים רגילים, ביודעם כי כל מערכות הכשרות למהדרין סומכות לחלוטין על המלצות המכון בנושאים אלו.

כיצד מכשירין?

בפגישה במכון משתתפים ראש המכון הגרא"מ הלפרין, מהנדס המכון מר צבי מרכוס, הרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר, יחד עם מנכ"ל זוגלובק מר יורם הרוש והרב מתי כהן משגיח הכשרות במפעל

בסיוור ממושך שהתקיים בשלהי הקיץ האחרון ברחבי המפעל החדש, השתתפו ראש המכון הגרא"מ הלפרין, הרה"ג ר' יעקב לוריא מרבני המכון הבכירים, יחד עם מהנדס המכון ר' צבי מרכוס, אשר בדקו ביסודיות רבה את כל המערכות והציעו שורת הצעות מעשיות.

בשבועות האחרונים הגיעו לפגישה בין כותלי המכון, מנכ"ל המפעל מר יורם הרוש, יחד עם משגיח הכשרות של המפעל מטעם רבנות נהריה הרב מתי כהן, כשבדמו כל המפות, השרטוטים והתרשימים הרלוונטיים, שנעשו עפ"י הוראות המכון והמלצותיו, על מנת לבחון יחדיו אם אכן הכל נעשה כיאות ולקבל הוראות ביצועיות נוספות.

מי מנוחות

בהתייעצות הלכתית במכון על מד המים החדש "סונטה", משתתפים: ראש המכון הגרא"מ הלפרין, הגאון רבי דוב לנדאו שליט"א רב חסידי גור בהר נוף ומומחה כשרות נודע, הרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר ומהנדס המכון מר דוב ציוני

חברת "ארד", שהיא החברה הגדולה ביותר בארץ לייצור מדי מים דיגיטליים, ומייצרת מספר דגמים של מדי מים ביתיים ומרכזיים באישור המכון, מפתחת עתה דגם חדש נוסף של מד מים מרכזי בשם "סונטה". הפיתוח נעשה בתיאום מלא עם רבני המכון ומהנדסיו ועפ"י הוראותיהם ההלכתיות הברורות, על מנת לאפשר את השימוש בו בשבתות ובחגים ללא כל חשש.

לאחר הסתלקותו של ראש המכון במשך כיוכל שנים, הגאון האדיר רבי לוי יצחק הלפרין זצ"ל, נערך בין כותלי המכון ערב עיון מיוחד לרבנים ולמורי הוראה במשנתו ההלכתית הרחבה ולדמותו התורנית הייחודית.

במהלך הערב המיוחד נשאו דברים: הגאון רבי ישראל גנס שליט"א מראשי ישיבת "קול תורה" ורב ומו"ץ בשכונות מטרסדורף רוממה ובית וגן, הגאון רבי מתתיהו דייטש שליט"א רב שכונת רמת שלמה מטעם העדה החרדית, הגאון רבי שמחה בונים לייזרזון שליט"א ראש מרכז "שולחן שלמה" להוראה, ובנו ממשיך דרכו הגאון רבי אברהם משה הלפרין שליט"א ראש המכון בהווה.

"...שמשם תצא הוראה"

הגאון רבי ישראל גנס שליט"א נושא דברים. נראים משמאל לימין: ראש המכון הגרא"מ הלפרין, הגרש"ב לייזרזון, רבני המכון הרבנים הגאונים רבי יעקב לוריא ורבי משה רובינשטיין

כל הדוברים העלו על נס את תרומתו המיוחדת לכלל ישראל, כחד בדרא בתחום זה של ביור וליבון כל השאלות ההלכתיות המתחדשות חדשים לבקרים בעקבות ההתפתחות המואצת של כל ענפי המדע והטכנולוגיה. כולם כאחד גם סיפרו סיפורים ועדויות מכלי ראשון על הערכתם והערצתם של כל גדולי ופוסקי הדורות האחרונים להגרל"י הלפרין זצ"ל, אשר הם ראו בו בר סמכא ייחודי בתחומים אלו.

הגאון רבי שמחה בונים לייזרזון נושא דברים. מימינו נראה ראש המכון הגרא"מ הלפרין. לשמאלו הגר"מ דייטש רב שכונת רמת שלמה מטעם העדה החרדית, הגר"א גולדמיינצר רב ודומ"ץ דחסידי סקוירא, הגרמ"ש שטיינמץ רב וראש כולל דחסידי ויז'ניץ בירושלים והגרא"ד נייטטאט רב קהל חסידים בשכונת נוה יעקב

הגאון רבי מתתיהו דייטש שליט"א נושא דברים

השמל כהלכה

בפגישה בביתו של ח"כ הרב ישראל אייכלר משתתפים ראש המכון הגרא"מ הלפרין ומהנדס המכון ר' דן דוידאן, יחד עם הגרר"ד שובקס שליט"א דומ"ץ קהל מחזיקי הדת דחסידי בעלזא

במסגרת פעילות המכון הענפה רבת השנים לצמצום ומניעת חילולי שבת בחברת החשמל והחתירה לקראת מעבר לפעילות באוטומציה מלאה בשבתות ובחגים, נפגשו בשבועות האחרונים ראש המכון הגרא"מ הלפרין ומהנדס המכון ר' דן דוידאן עם ח"כ הרב ישראל אייכלר. בפגישה שהתקיימה בביתו של הרב אייכלר השתתף גם - לבקשתו של כ"ק מרן האדמו"ר מבעלזא שליט"א - הגאון רבי חיים דוד שובקס שליט"א דומ"ץ קהל מחזיקי הדת דחסידי בעלזא, המכהן גם כחבר ועדת הרבנים המורחבת שע"י המכון לנושאי החשמל בשבת.

העיקר שבתפל...

ראש המכון הגרא"מ הלפרין והרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר בסיור במפעל ההתפלה באשדוד

לא מכבר נפגשו רבני המכון, הגרא"מ הלפרין ראש המכון, והרבנים הגאונים רבי יעקב לוריא ורבי יוסף הילדסהיימר, עם יו"ר רשות המים מר גיורא שחם, גב' הילה גיל מנהלת היחידה להתפלת מים ומר חי מיארה יועץ בכיר ליו"ר הרשות, במטרה לשמוע מקרוב וללמוד על השאלות ההלכתיות האמורות להתעורר בשימוש בשבת במים מותפלים, המהווים כיום כשבעים אחוזים מכלל מי הצריכה בארץ.

בעקבות כך סיירו לאחרונה ראש המכון הגרא"מ הלפרין והרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר במיתקן ההתפלה הגדול השוכן לחוף ים אשדוד, שם קיבלו הסברים מפורטים מפי ראשי המיתקן ומהנדסיו על תהליכי הפעילות בו.

קבוצה של עשרות אברכים מכולל ללימוד הלכות שבת בביתר עילית, בראשות הרה"ג ר' אפרים ביניק שליט"א, ערכה סיור לימודי בין כותלי המכון, על מנת לראות את פיתוחי המכון וישומיו במישור הציבורי ובמישור הפרטי וללמוד עליהם. את פניהם קיבל הרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר מרבני המכון, שסייר עמם בתערוכת המכון, הסביר להם בטוב טעם את עקרונות הפיתוחים המיוחדים, ובמשך שעה ארוכה השיב לכל שאלותיהם.

מציון תצא תורה

הרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר בסיור עם קבוצת אברכים בתערוכת המכון

אם אסק שמים

ראש המכון הגרא"מ הלפרין והרה"ג ר' לוריא מרבני המכון הבכירים, בפגישתם במכון עם היועצים לצוות שיגור החללית הישראלית "בראשית" רס"ן הרב שרגא נתן דהן, פרופ' אלכס פרידמן ונציג חב' "ספייס אי אל"

בהפנייתו של הראשון לציון הרב הראשי לישראל הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א, הגיעו לאחרונה למכון רס"ן הרב שרגא נתן דהן רב ביה"ס להגנה אווירית, פרופ' אלכס פרידמן, ונציג חב' "ספייס אי אל", המשמשים כיועצים לצוות השיגור של החללית הישראלית הראשונה "בראשית", ששוגרה בשבועות האחרונים לחלל ואמורה בקרוב לנחות על קרקע הירח. הם נועדו לשיחה ממושכת עם ראש המכון הגרל"י הלפרין שליט"א, ועם הרה"ג ר' יעקב לוריא מבכירי רבני המכון, על מנת ללבן את כל השאלות ההלכתיות העוללות להתעורר בחדרי הפיקוד עם נחיתתה הצפויה של החללית בליל שבת ואת הדרכים להתמודד עמן.

בהמשך ליוזמתו הברוכה של הגאון רבי שמואל יוסף שטיצברג שליט"א, רב ומו"ץ בבית שמש, שנכנס בעובי הקורה לשכנע את מנהלי מפעל המלט הוותיק בהר טוב לשמור שבת כהלכתה, הגיע הגרש"י שטיצברג למכון על מנת להפגש עם רבני המכון והמהנדס ר' צבי מרכוס. הוא הופתע לראות כי בארכיון המכון קיים כבר תיק שלם מלפני עשרות שנים על הבעיות הקיימות בדרך לשמירת שבת במפעל המלט ועל הדרכים לפתרון המלא, כאשר במשך כל השנים שעברו מאז לא השתנו נתונים משמעותיים.

במהלך הפעילות המשותפת, ערך הרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר מרבני המכון סיור מקיף עם הגרש"י שטיצברג ברחבי המפעל, שם נועדו עם ראשי המפעל ומהנדסיו לשיחה ארוכה.

בנייך - בונייך

הגרש"י שטיצברג והרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר בביקור במפעל המלט בהר טוב עם ראשי המפעל ומהנדסיו

כידוע, פיתחה חב' "אלקטרה" בשעתו עפ"י הוראות המכון ובהנחייתו הצמודה פיקוד שבת למהדרין למזגנים, המאפשר את השימוש בהם למהדרין מן המהדרין ללא כל חשש.

לאחרונה, עם התקדמות בניית הקומפלקס הענק של בית המדרש הגדול בקריית ויז'ניץ בבני ברק, פנתה

הנהלת פרוייקט הבניה, בתיאום עם ראשי החסידות והאחראים על הבניה, לחב' "אלקטרה", בבקשה להתאים את פיקודי השבת המהודרים של המכון למערכות מיזוג האוויר המיוחדות של קומפלקס הבנינים ההולך ונבנה.

בעקבות כך שבו מהנדסי חב' "אלקטרה" אל שולחן התכנונים, ובשיתוף עם מהנדסי המכון פיתחו מערכת מהדרין של פיקוד השבת, המותאמת במיוחד למערכת המיזוג הענקית והמורכבת של בית המדרש הגדול בקריית ויז'ניץ.

לא יחסר המזג

בית המדרש הגדול של מרן האדמו"ר מויז'ניץ שליט"א בבני ברק בשלבי בנייתו

מירושלים לברזיל

לאור הזמנת רבני הקהילות בס. פאולו שבבראזיל, ערכו במהלך החודש האחרון ראש המכון הגרא"מ הלפרין שליט"א, יחד עם הרה"ג ר' משה רובינשטיין מרבני המכון, ביקור בזק בן ימים מספר במקום לטובת המכון. במהלך הביקור נועדו לפגישות ממושכות עם כל רבני הקהילות, מכל העדות ומכל החוגים, אשר במהלכן הועלו שורה של שאלות הלכתיות אקטואליות העומדות אצלם על הפרק, בנושאים כמו מעליות שבת, דלתות בטחון חשמליות, משאבות מים בבתים פרטיים, מצלמות אבטחה וחיישני תאורה.

במשך ימי הביקור הקצר התבקש ראש המכון הגאון רבי אברהם משה הלפרין שליט"א למסור שורת שיעורים ודרשות בבתי המדרש המרכזיים של הקהילות השונות ובהיכלי הישיבות והכוללים שבמקום.

נואם הכבוד בסעודת ההילולא, בליל כ"א אד"א, יומא דהילולא של הרה"ק רבי אלימלך מליד'ענסק זי"ע בעל ה"נועם אלימלך", בביהמ"ד של קהילת היראים, בראשותו של הגה"צ רבי מאיר אברהם איליאוויטש שליט"א

בשיעור בקהילת "מקור חיים". יושב לידו רב הקהילה הגר"י דישי שליט"א

חלק ממשותפי השיעור בקהילת "מקור חיים"

בשיעור בישיבה הגבוהה "באר אברהם"

בשיעור בישיבת חב"ד ליובאוויטש המקומית. נראה יושב לידו ראש הישיבה ורבם של חסידי חב"ד ליובאוויטש בס. פאולו הגה"ח רבי שמאי ענדא שליט"א

חלק מתלמידי ישיבת חב"ד ליובאוויטש מאזינים לשיעור

בשיעור בכולל ללימוד יו"ד בראשותו של הגר"י טוויל שליט"א

בשיעור בבית הכנסת המרכזי "בית יעקב"

חלק מבחורי ואברכי ישיבת "באר אברהם" מאזינים לשיעור

אספקלריה

בראי ההלכה

שאלות נבחרות משולחן רבני המכון

מטבע הדברים, משמש המכון כתל תלפיות וכתובת מרכזית לכל השאלות ההלכתיות המתעוררות חדשים לבקרים.

על שולחן רבני המכון, מצטברות מדי יום ביומו עשרות פניות, משואלים מרחבי הארץ והעולם. כמה מן האקטואליות והמעניינות שבהן, מן החודשים האחרונים, מוגשות לפניכם:

פתיחת הברזים בשבת תתכן הפעלת חשמל?

שמעון ג. - אשדוד:

תשובת רבני המכון:

אכן קיימות כיום מערכות ממוחשבות מרכזיות של דודי שמש, שמספקות מים בהתאם לדרישה ולצורך לפי הוראות המחשב, וכל צריכת מים כרוכה בהפעלה חשמלית, לאור הנתונים החלקיים שבידינו על המערכות שעליהן שאלת, מאחר שקיימות כמה סוגים של מערכות כאלו, התשובה כדלהלן:

1. אם מדובר במערכת ביתית פרטית, שכל פתיחת ברז משפיעה על המשאבות, אין להשתמש בכך בשבת.

2. אם מדובר במערכת מרכזית משותפת, שלא כל פתיחת ברז משפיעה בהכרח על המשאבות, ניתן להקל בזה במקום הצורך.

3. כמובן, שהמדובר אך ורק בשימוש בדוד שמש ולא במים המתחממים בחשמל (ז.א. שלא קיימת מערכת גיבוי של חימום בחשמל או שהיא מנותקת (בשבת).

משאבות להגברת לחץ המים

עברתי לאחרונה להתגורר בפרויקט חדש בעפולה. הבחנתי, שרבים ממכריי לא מודעים כלל לבעייתיות של משאבות הלחץ מים. רציתי לשאול האם אכן ישנו חשש חמור של חילול שבת בפתיחת ברז המים? בברכת התורה!

מאיר זאב ר. - עפולה.

תשובת רבני המכון:

שלום וברכה

העניין מורכב, יש דירות שאינן מחוברות למשאבות

הכשרת מטגנת סופגניות וטבילתה

כבוד הרבנים שליט"א

ברצוני לשאול איך מכשירים מטגנת סופגניות שקניתי מגוי? איך עושים את זה למעשה? והאם צריך להטביל במקווה את החלקים? ואיך עושים את זה שלא יתקלקל? (מצורף תמונות)

אשמח אם תתנו לי הדרכה מפורטת!

מצפה לתשובה בהקדם האפשרי

אשר פ. נהריה.

תשובת רבני המכון:

א. יש לנקות את המכשיר באופן יסודי ולהפעילו עם תכולת מים מקסימלית על לרתיחה מושלמת [שיעלו בועות], בעודו רותח יש להכניס אבן או מתכת כדי שהמים יגלשו על גדותם.

ב. אם יש מכסה יש להגעילו בנפרד.

ג. את התבניות וכדו' יש לטבול במקווה, ואת הרכיבים שלא ניתן, יש לבצע בהם פירוק והרכבה מעשה אומן ע"י יהודי.

מערכות דודי שמש ממוחשבות

שלום וברכה!

רצינו לברר האם מערכות סולאריות של דודי שמש בבניינים חדשים עובדות על חשמל באופן שע"י

מעלון נכים

האם יש לכם פיקוח הלכתי לשבת על מעלון/מעלית שמחוברת למדרגות עבור אדם נכה? וא"כ באיזו חברה?

אברהם שלום הכהן - בני ברק:

תשובת רבני המכון:

לצערנו הרב, למרות נסיונות רבים ופניות רבות עדיין לא נמצאה החברה שתהיה מוכנה לקבל את הוראותינו ההלכתיות המהודרות.

קיימת בעיה עקרונית, שבשל דרישות בטיחותיות חובה על המשתמש ללחוץ כל שעת השימוש על כפתור ההפעלה ולשחררו כשהוא מגיע ליעדו, ובשל כך כל הפתרונות הקיימים אינם מושלמים.

הדבר תלוי כמובן בדרישת ולחץ הציבור. ככל שתהיינה פניות רבות ונחרצות יותר לחברות המפתחות ומרכיבות את המעלונים, בדרישה לפנות למכון המדעי טכנולוגי להלכה ולקבל את הצעותיו, כך יגבר הסיכוי שאכן יעשו כן ותהיה אפשרות לספק לציבור הנזקקים מעלון כשר לכתחילה עבורם.

קולר למים קרים

שלום

רצינו לשאול האם יש התקן שבת לקולר למים קרים בלבד?

יהודה זאב מ. - בני ברק

תשובת רבני המכון:

שלום רב

ישנם כמה וכמה סוגים של התקנים המספקים מים קרים למהדרין בשבת, מהסוג המתואר בתמונה שצירפתם. התהליך המוצע

על ידי יצרן הקולר אשר מוסיף רכיב SGT למתקן ולאחר מכן מעביר אותו למעבדת המכון לבדיקה הלכתית.

אחר הבדיקה המכון מגפיק תעודת אישור ספציפית למכשיר הכוללת את הדגם ואת המקום בו הוא מותקן.

המים [עד קומה 4 או 5 בבניינים מסוימים]. יש משאבות שההפעלה שלהן קלה יותר מבחינה הלכתית. יש בניינים שהיקף השימוש ביחס לכמות המשאבות הינו רחוק וארוך, ויש משאבות שסף הרגישות שלהן ותוכן העבודה שלהן מיקל את הנידון ההלכתי, וכן הלאה.

אכן בהחלט תיתכן סיטואציה סבירה ולא זניחה לחלוטין, שפתיחת ברז תפעיל ישירות את המשאבות וייגרם חילול שבת, ויש לתת על כך את הדעת.

בכדי לצאת מכל ספק, ניתן להתקין פיקוד שבת מהדרין של המכון המדעי טכנולוגי להלכה, העונה על כל החששות הקיימות במערכות אלו.

נשמח למסור את המפרט המתאים לאיש המקצוע מטעמכם.

שימוש בכירים אינדוקציה לבשר וחלב

אנו שוקלים לקנות לביתנו כיריים אינדוקציה. רצינו לשאול כיצד לנהוג עם בישול של סירי בשר וסירי מוצרי חלב?

ידידיה פ. - קרית ספר:

תשובת רבני המכון:

למרות שהמשטח עצמו הוא קר בדרך כלל, ורק מתחמם קצת בשעת הבישול, כתוצאה מהסירים הלוהטים המונחים עליו, הרי שאם גולש אוכל רותח הוא מבליע במשטח כדי קליפה, כדי תתאה גבר.

ולכן העצה היעוצה היא, לייחד פינות נפרדות על המשטח לסירים בשריים לחוד ולסירים חלביים לחוד, ובנוסף על כך להשתדל עד כמה שאפשר שלא תהיה גלישה מן הסירים, ובמידה וגולש משהו לנקות מיד את המשטח.

הרוצה להדר יותר, יכול להשתמש בקביעות באחד המינים, בשרי או חלבי (באופן פרקטי כדאי לבחור באופציה זו במין בו משתמשים פחות), בתואמי אינדוקציה מיוחדים למין זה, או לחילופין במשטחי סיליקון להנחת סירים (שנמכרים בחנויות כלים או טמבור) בעובי של עד חצי ס"מ, שייוחדו למין זה, באופן שהסירים של אותו המין לא יגעו לעולם בשעת הבישול במשטח עצמו.

מתכוון ואינו פס"ר פשיטא שא"צ להחמיר. ג. במנורת השבת המדוברת, דרשנו מראש שהשימוש יהיה אך ורק בנורת LED ולא בנורות להט, לא בנורת התאורה ולא בנורת המתג, כך שלכל הדיעות אין לחוש בזה לטלטול מוקצה של שלהבת.

ד. יחד עם זאת, דרשנו מהיבואן להוסיף אפשרות לקבע את המנורה לקיר או לשולחן, על מנת שאם יהיה מי שירצה בכל זאת להחמיר על עצמו, ללא כל צורך, שיוכל לעשות כן, אבל בנוגע לחשש תזוזת הנורה בהסטת התריס בוודאי א"צ לחוש כלל כאמור לעיל.

סוכת פרגולה מתכווננת

שאלתי לכבוד הרבנים:

בהמשך לפנייתי בטלפון מאתמול,

אני מעוניין להתקין בחצר שלי פרגולה מתכווננת מאלומיניום.

ביררתי מה הם המידות כשהיא פתוחה לשמיים, ואלו הם: כשכל השלבים ניצבים, המידות הם: עובי כל שלב הוא - 2 מ"מ הרווח בין השלבים הוא 155 מ"מ.

אם אתקין פרגולה כזאת, האם הסוכה שאני אבנה מתחתיה תהיה עדיין כשרה? תודה לתשובתכם.

בניהו ע. - אשקלון.

תשובת רבני המכון:

בתשובה לשאלתך:

א. אם מספר השלבים אינו עולה על 110 ניתן לעשות זאת לכתחילה כדלהלן:

1. בעת הכנת הסוכה יש להקפיד תחילה לפתוח את השלבים בצורה מאונכת לגמרי.

2. לאחר שכולם פתוחים לגמרי יש להניח את הסכך כדת וכדין.

ב. במידה ומספר השלבים הוא גבוה יותר, יש דרך מסוימת להכשיר זאת לכתחילה. במידה וכך, אנא פנה אלינו שוב.

בברכה מרובה.

במתקן האמור ישנו בית קיבול למים בקיבולת של ביו 5 ל-9 ליטר, ומאחר שכך אין כאן פסיק רישא בשימוש רגיל ורבים מקילים להשתמש בו [ע"ן בס' אורחות שבת], ראש המכון הגאון הגדול רבי לוי יצחק הלפרין זצ"ל היה חושש בכל זאת, מטעמים שאין כאן המקום לפורטם, להחמיר בכך, ולכן אנחנו מוסיפים למתקן פיקוד מיוחד, שתפקידו להפעיל את הקומפרסור מזמן לזמן ללא קשר למשתמש, כשבמקביל הטרמס' מבטל את הפעולה, במידה שישנו צורך בקירור הטרמס' מפסיק את הביטול ואז הקומפרסור יכול לעבוד.

הסטת מנורת שבת

רציתי לשאול בענין נורת "אור לשבת", המאושרת על ידכם, הלא כשמסיטים בשביל להאיר או להחשיך הנורה זזה, האם יש בזה בעיה?

יחזקאל א. - ירושלים.

תשובת רבני המכון:

בנוגע לשאלתכם על מנורת השבת:

א. בכל עיקר הדין אם יש לאסור בשבת טלטול מכשיר חשמלי שיש בו חוט או נורת להט משום מוקצה, יש לדון הרבה, דמחד גיסא הרי דינו כגחלת של מתכת, שלדעת הרבה מן הראשונים והפוסקים דינו כאש, וכדעת הרמב"ם בפ"ב מה"ל שבת ה"א והמג"א בס"י ש"י"ח סק"י, וא"כ יתכן שבאנו לחשש מוקצה בטלטול שלהבת של אש בשבת.

ולאידך גיסא, הרי כל עיקר איסור מוקצה בשלהבת הוא חידוש גדול מאד, שכבר נתקשו בזה הפוסקים בהגדרתו, שהוא איסור מוקצה מחודש, ואין בזה דברים ברורים כ"כ, וא"כ מהיכי תיתי להקיש משלהבת לחוט להט, ואולי אין לך בו אלא חידושו, ובפרט שיש מן הראשונים שחלוקים לגמרי על הגדרת גחלת של מתכת כאש, וכמו שהשיג הראב"ד על הרמב"ם שם, וכן דנו עוד מן הראשונים, והארכנו בזה הרבה בס' "החשמל בשבת" פ"ב ובעוד מקומות רבים בספרי המכון, אשר לכאורה במקום איסור מוקצה דרבנן היה מקום להקל בזה.

ב. בפרט שתזוזת הנורה אינה ודאית, ובכה"ג שאינו

התשובות נתנו כמענה לשאלות ספציפיות והועתקו כצורתן.

בנסיבות שונות יתכנו שינויים בתשובות, ניתן לפנות אלינו או לשאול רב מוסמך.

על משמר השבת

ההד העצום שיצא לחוברת "על משמר השבת" א' הקנה לה מוניטין. החוברת העוסקת בשימוש בשבת במקררים, מקפיאים, ברי מים ומיני ברים, התפרסמה באלפי עותקים בארץ ובתפוצות והקנתה בהירות רבה בנושאים אלו, לצמאי דעת ומבקשי האמת. רבים וטובים מפצירים בנו מי יראנו טוב, ועודם מצפים לצאתם לאור של חוברות נוספות בעוד נושאים הלכתיים.

להלן מוגש לפניכם פרק נוסף במתכונת 'על משמר השבת'

קומקומים, מיחמים ביתיים, ותרמוסים חשמליים

לתוך המים החמים וגורמת לבישולם¹.

בכל המיחמים שנבדקו ואושרו על ידי המכון המדעי טכנולוגי להלכה בוצעו בדיקות מעמיקות על מנת לוודא כי המים שבצינורית מתבשלים אף הם מערב שבת ומגיעים לחום שוודאי היד סולדת בו (60 מעלות צ' ומעלה) וגם במשך השבת אינם מתקררים ויורדים מתחת לטמפרטורה זו אף לאחר שהות ממושכת בתוך המדיד, כך שהשימוש בהם מותר לכתחילה גם לבני עדות המזרח ההולכים לאור פסקי מרן המחבר בשו"ע (עיין שו"ע או"ח שי"ט ובמ"ב שם סק"ד וסקצ"ט)

המשאבה החשמלית:

בהרבה מן המיחמים כיום, קיימת משאבה חשמלית, האסורה כמובן בשימוש בשבת. אלא שההרגל עשוי לגרום חלילה לשימוש בה בשוגג.

במיחמים המאושרים על ידנו, כאשר מועבר המיחם למצב "שבת" ננעלת אוטומטית המשאבה החשמלית ונותרת רק המשאבה המכנית.

צינור הגומי שבתחתית המשאבה:

ברבים מן המיחמים בעלי המשאבה החשמלית קיים צינור גומי קטן בתחתית המשאבה. המים שנאגרו בו אינם מתחממים בדרך כלל, ואף במקרה שכן, הם ממהרים להתקרר.

במיחמים כגון אלו אנו דורשים בהוראות המצורפות לאישור ההלכתי להוציא מערב שבת - אחר ההרתחה - כמות של כשליש כוס מים כדי לרוקן את צינור הגומי מהמים שלא התבשלו.

בני עדות המזרח נדרשים גם בשבת טרם כל צריכת מים מהמיחם, להוציא ממנו כמות של כשליש כוס מים (=כמות המים שבצינורית שהספיקו להתקרר וכבר אינם יס"ב) ולשפכם.

בורר:

במיחמים ובתרמוסים חשמליים המאושרים על ידנו אין מסננת כלל (וזאת משום שהאבנית בד"כ צפה ואילו הברז והמשאבה מוציאים את המים מלמטה) כך שאין בהם חשש בורר כלל.

להלן שורת הבעיות הקיימות כיום בשימוש בשבת במיחמים (מיחמי המתכת הוותיקים) ובתרמוסים (מיחמים בעלי גוף פנימי מנירוסטה וגוף חיצוני מפסלטיק/נירוסטה) השונים, וכן בקומקומים חשמליים (המצויים לשימוש שגרתי בימות החול להרתחה חוזרת ונשנית) במקצתם או בכלם, יחד עם הדרכים להתמודד עמן, והכל בצורה תמציתית, ברורה ומובנת, השווה לכל נפש.

לצד כל אחת מן הבעיות, יוסבר באותיות מודגשות המענה והפתרון המושלם במיחמים ובקומקומים שבאישור המכון המדעי טכנולוגי להלכה, כאשר עם המעבר למצב "שבת" נפתרות מאליהן כל הבעיות, אחת לאחת, וניתן להשתמש במיחמים ובקומקומים אלו בשבתות ובחגים ללא כל הגבלה וללא כל חשש.

מיחמים ביתיים ותרמוסים חשמליים:

הפעלת גוף החימום באמצעות התרמוסטט:

בכל מיחם ותרמוס קיים תרמוסטט המבקר את חום המים. בכדי שלא יישרף גוף החימום, מפעיל אותו התרמוסטט רק כאשר טמפרטורת המים מתחת לרמה מסוימת. כל הוצאת מים מהמיחם בשבת מכניסה במקומם אויר קר, אשר בעקבותיו עלול התרמוסטט בתנאים מסוימים לגרום להפעלת גוף החימום.

גם במיחמים בעלי מצב "שבת" ושמירת חום יתכן כי התרמוסטט אינו מושבת לחלוטין ובמצבים מסוימים של הוצאת מים והכנסת אויר קר, הוא עלול להיכנס לפעולה ולהפעיל את גוף החימום.

במיחמים המאושרים על ידי המכון המדעי טכנולוגי להלכה שובת התרמוסטט לחלוטין במצב "שבת" והמיחם עובר למצב שמירת חום קבוע בהספק חשמלי נמוך, כך שבכל מצב שהוא לא תגרום צריכת המים להפעלת גוף החימום והרתחה חוזרת של המים.

ה'מדיד':

ברבים מהמיחמים, ישנה צינורית חיצונית, המשמשת לחיזוי כמות המים שבמיחם - ה'מדיד' שבה נאגרת כמות מים קטנה. ככל שכמות המים שבמיחם מתרוקנת, כך יוצאים מים קרים מהצינורית שלא התבשלו, ומתערבים עם המים הרוותחים שבמיחם לפי חוק כלים שלובים. נמצא שכל פעולת הוצאת מים מהמיחם מזרימה מים קרים

1. יש לציין כי לא כל הפוסקים חוששים לבעיה זו. לדעת הגרשז"א אין איסור בכך גם כאשר המים שבמדיד לא התחממו כדי יד סולדת, אך ישנם פוסקים אחרים שהחמירו בזאת. (עיין מנח"ש ח"ב סי' ל"ד אות כ"ג. ראה גם בס' "אוצרות השבת" עמ' תקכ"ג-תקל"ב, ובס' "אורחות שבת" ח"א פ"ב אות ל' ובהע' מא-מג, מז)

ריקון המיכל לגמרי:

ברוב המיחמים הסטנדרטיים הקיימים בשוק קיים מנגנון הגנה שתפקידו לנתק את גוף החימום כאשר כלו כל המים מהמיכל. נמצא כי אם יצרוך אדם בשבת את כל תכולת המים עד תומה הוא עלול לגרום לכיבוי גוף החימום².

במיחמים המאושרים על ידינו, הברז דרכו יוצאים המים, ממוקם תמיד בגובה מסוים מעל תחתית המיחם, כך שאין אפשרות לכלות את תכולת המים ע"י הוצאת מים מן הברז.

גם בתרמוסים החשמליים המאושרים על ידינו נדרשים היצרנים למקם את צינור המשאבה בולט כסנטימטר מתחתית התרמוס, כך שבשום אופן לא יתרוקנו המים ע"י שימוש במשאבה³.

שהיה והטמנה:

ישנו איסור מדרבנן להשהות מערב שבת על גבי כירה גם דבר שכבר התבשל, כדוגמת המים החמים שהתבשלו מערב שבת.

במיחמים ובתרמוסים המאושרים אין חשש של 'שהיה', שכן אין שום אפשרות לווסת בהם את עוצמת החום. ועוד, מחמת שעצם העברת המכשיר למצב "שבת" עושה אותם כ'קטומה'

טבילה:

בנוסף לחששות של איסורי שבת במיחמים ותרמוסים חשמליים, יש לתת את הדעת גם לנושא חיוב הטבילה שכן כל המיחמים המיוצרים בחו"ל מחויבים בטבילה על פי דין⁵.

רובם המכריע של המיחמים המאושרים על ידינו מיוצר בחו"ל, בהם אנו מדגישים בכיתוב בולט לצד סמל הכשרות "מיוצר בחו"ל". להעיר את תשומת לב הלקוחות כי מיחמים אלו מחויבים בטבילה.

תחת אישורינו נמצאת חברה אחת בבעלות שומרי שבת המייצרת בארץ והמיחמים שבייצורה פטורים מטבילה.

בנוסף, ישנן שתי חברות המייבאות מיחמים מחו"ל, אשר חלק ניכר ממוצריהם עוברים פירוק והרכבה מחדש על ידי אנשינו

2. אף במיחם שלא קיים בו מנגנון הגנה זה, ישנו חשש הלכתי, ע"פ מה שכתב המש"ב בס' שי"ח סוס"ק ק"ח ע"י"ש.

3. יודגש כי אסור בשבת להטות את התרמוס או המיחם בכדי להוציא את המים שבתחתיתו. פעולה זו עלולה להפעיל את מנגנון ההגנה (ואף כאשר אינה קיימת מערכת כזו, עדיין יש בזה חשש מסוים ע"פ דברי המש"ב שצוינו בהערה הקודמת) זאת מלבד חשש טלטול 'מוקצה' שיש מגדולי הפוסקים הסבורים שיש למיחם ולתרמוס דין מוקצה בעקבות גוף החימום הלוהט שבהם.

4. סברא נוספת: במכשיר חימום חשמלי לא שייך שמא יחתה מפני שגודל הלהבה מתוכנן מראש ללא צורך טיפול בו באמצע שבת, בשונה מגחלים שדרכם לדעוך, ולא מצאנו בזה שאסרו חז"ל. גם אין לחשוש שייפסק החימום עקב קלקול וכדו' ויבוא לתקנו שכן לא בזה גזרו חז"ל ומילתא דלא שכיחא היא. וע"ע בס' ש"כ (מהדור"ח) פ"א הע' פג והע' רמט.

5. הדרך הפרקטית לטובלם: למלאות את המיחם קודם הטבילה במי ברז רגילים, להכניסו למקוה במהירות ולהוציאו מיד מבלי השתוות יתר על המידה. לאחר הטבילה, יש להניחו לייבוש (כשהוא מונח בתנוחתו הרגילה, לא במהופך) במשך יומיים שלושה, קודם השימוש בו. הרצוי ביותר גם לייבש את חיבורי החשמל במכונת ייבוש שיער חשמלית (-פן).

עוד בנמל. אנו מחמירים כי הפירוק יהיה באופן שהמיחם מתבטל לגמרי מתורת כלי ולא יהיה יכול להחזיק מים כלל, ובאופן שצריך מעשה אומן להחזירו. לאחר מכן הוא מורכב שוב על ידי אנשינו כך שגמר המלאכה נעשה בידי ישראל לפוטרו מטבילה.

על המיחמים משני הסוגים האמורים (הן המיוצרים בארץ והן המפורקים ומורכבים שוב) מצוין באישור: "המיחם אינו צריך טבילה".

קומקומים:

קיימים בשוק קומקומים מיוחדים המשמשים בימות החול להרתחה שגרתית חוזרת ונשנית, ובערב שבת מרתיחים בהם את המים ומעבירים אותם למצב "שבת" של שמירת חום קבועה ללא השפעת תרמוסטט.

למרות זאת עלולים להתעורר מספר בעיות בשימוש בקומקומים אלו בשבת:

א. בקלות וללא שימת לב, או מחוסר ידיעה, אפשר להשתמש בכל תכולת המים ולגרום לכיבוי המכשיר לאחר זמן מה באמצעות מנגנון הבטיחות המנתק את הזרם החשמלי כשהקומקום מתרוקן.

ב. יש מן הפוסקים המחמירים שיש בקומקום חשמלי איסור טלטול מוקצה מחמת גוף החימום החשמלי הלוהט.

ג. בעת נטילת הקומקום מהבסיס והחזרתו נגרמות פעולות של חיבור וניתוק זרם חשמלי, גם כשהקומקום פועל במצב "שבת". הפתרון לכך בדמות נעילת הקומקום לתושבת אינו מושלם לחלוטין שכן אין זו נעילה הרמטית, ובמקרים רבים הקומקום עלול להשתחרר.

ד. באי שימת לב עלול המשתמש להפעיל את ההרתחה בלחיצה על כפתור ההפעלה הסמוך לידית האחיזה.

בימים אלו ממש יצא לשוק קומקום חשמלי מיוחד המאושר על ידי מכונו לשימוש בשבת למהדרין, זאת לאחר שבוצעו בו כל הדרישות המחמירות שדרשנו מהיצרן:

א. הותקן חסם המונע את הורקת כל תכולת המים מהקומקום.

ב. גוף החימום אינו לוהט, כך שלכל הדעות אין בו חשש איסור טלטול מוקצה.

ג. מצב "שבת" נועל היטב את הקומקום לתושבת, ומונע כל אפשרות של הפרדת והחזרת המיחם לבסיסו.

ד. בייצור הראשון של הקומקומים צורף חסם פלסטיק מיוחד, המיועד להכנסה בערב שבת תחת כפתור ההרתחה, על מנת למנוע בטעות וללא שימת לב לחיצה העלולה להפעיל את ההרתחה.

בייצורים הבאים ינעל כפתור ההרתחה אוטומטית עם העברת הקומקום למצב "שבת".

באספקלריית התורה

מתורתו של מורנו ורבנו הגאון האדיר רבי לוי יצחק הלפרין זצ"ל

במסגרת הכתבים המרובים בכל מקצועות התורה, שהשאיר אחריו ברכה, מורנו ורבנו הגאון האדיר רבי לוי יצחק הלפרין זצ"ל, ראש המכון במשך כיוכל שנים, ישנם גם כתבים רבים בענייני דרוש ואגדה, משולבים בהלכה, על פרשיות התורה ועל ענייני המועדים. חלקם הגדול נאמרו על ידו בתוקף תפקידו כרב בית הכנסת "זכרון בתיה" בשכונת מקור ברוך בירושלים, כשמהם, דברי תורה שהגיד במקהלות לעת סעודה שלישית, ומהם דרשות שהיה משמיע בשבתות ובמועדים ובהזדמנויות מיוחדות.

בני משפחתו שוקדים עתה על מלאכת עריכת הכתבים, ולקראת יום השנה הראשון מתעתדים בעז"ה להוציאם לאור עולם עלי ספר, בשמו יקבנו "מחנה לוי".

במסגרת זו נדלה מעט פנינים נבחרים מתוך דברי התורה שנערכו.

מגילת אסתר

סכנת בעל הקיתון אינו גדול יותר מהספק של הצלת חבירו, והיינו כששניהם שוים לכה"פ או שיותר מסתבר שחבירו ינצל מאשר שהוא ימות, אך אם קרוב למציאות יותר שחבירו ימות יותר מהמציאות שהוא ינצל מהסכנה, בזה נראה היה שאין חיוב להכנס לסכנה זו.

והנה הסמ"ע (שם בחו"מ סק"ב) השמיט דין זה, שכתב דהמחבר והרמ"א השמיטו את הדין שכתב ההגמ"י בשם הירושלמי, דצריך אדם אפי' להכניס עצמו בספק סכנה כדי להציל את חבירו מודאי סכנה, ומשום שהרי"ף והרמב"ם והרא"ש נמי השמיטו דין זה.

ולענין הלכה יעויין בשו"ע

הרב (הל' נזקי גוף ונפש ס"ז) שכתב: "ואפי' ליכנס בספק סכנה י"א שצריך כדי להציל את חבירו ממיתה ודאית, [ויש חולקים בזה, וספק נפשות להקל], עכ"ל. והן אמנם יש מקום לדון בדבריו שם ובמשמעות כוונתו למעשה, ובאמת דיעויין מש"כ בעצמו בשו"ע או"ח (סי' שכ"ט ס"ח) לענין חילול שבת עבוד הצלת ישראל וז"ל בסו"ד שם: "ומ"מ אם יש סכנה אין לו לסכן עצמו כדי להציל את חבירו, מאחר שהוא חוץ מן הסכנה, ואף שרואה במיתת חבירו ואע"פ שהוא ספק וחבירו ודאי, מ"מ הרי נא' וחי בהם ולא שיבא לידי ספק מיתה ע"י שיקיים מה שנאמר לא תעמוד על דם רעך", עכ"ל. הרי שמתבאר בדבריו להדיא שהכריע להלכה כהסוברים שאסור לו לאדם להכניס את עצמו לידי ספק סכנה כדי להציל את חבירו מודאי סכנה, [ואף שהיה מקום לחלק שעדיין מותר

ותאמר אסתר להתך ותצוהו אל מרדכי. כל עבדי המלך ועם מדינות המלך יודעים אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דתו להמית ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלשים יום. ויגידו למרדכי את דברי אסתר. ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מכל היהודים. כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת אביך תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות". (ד, י - יד)

נראה לפרש את עיקר המו"מ בין אסתר למרדכי, דהנה נחלקו גדולי הפוסקים בדין זה, האם רשאי להכניס את עצמו לסכנה בעבור אחרים. הב"י (חו"מ סי' תכ"ו) כתב ז"ל: "ומ"ש בשם הרמב"ם הוא בפ"א מהל' רוצח וכו' וכתבו הגהות מיימוניות עבר על לא תעמוד וכו', בירושלמי מסיק אפי' להכניס עצמו בספק סכנה אסור ע"כ, ונראה שהטעם מפני שהלה ודאי והוא ספק, וכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא", עכ"ל. [ומה שהביא מהגמ"י בדפוסים שלפנינו ליתא, והוא מהגמ"י שנדפסו בספרי הרמב"ם דפוס קושטנטין, וכ"ה בכס"מ בפ"א מהל' רוצח ושמירת הנפש הי"ד].

ויעויין בשו"ת חות יאיר (סי' קמ"ו) שכתב לדייק כן מהא דאיתא בגמ' (ב"מ סב). בשנים שהיו מהלכים בדרך וביד אחד מהן קיתון של מים אם שותין שניהם מתים, ואם שותה אחד מהם מגיע למקום ישוב, שבא ר"ע ולימד וחי אחיך עמך חיך קודמין לחיי חבירך, דמשמע דידעינן שאם ישתו שניהם ימותו שניהם בודאי, ורק מש"ה דרש ר"ע שחיך קודמים לחיי חבירך, אבל אם הדבר ספק שמא ימותו שניהם י"ל שאפי' ר"ע מודה שישתו שניהם. ומכח זה רצה לחדש שמחוייב להכניס עצמו לספק סכנה אפי' לצורך ספק הצלת חבירו מודאי סכנה, והניח בצ"ע. והנה מסתבר מאוד דכ"ז דווקא כאשר ספק של

שאינן המציל חלק מהסכנה כלל, לכה"ג שהסכנה כוללת אף את המציל, אלא שהוא מקדים את סכנתו ע"י שמכניס עצמו לספק חיי שעה, שבכה"ג שפיר מצווה להכניס את עצמו. [ויעוין מש"כ בזה בארוכה בשו"ת מעשה חושב ח"ד סי' כ"ו].

ומעתה יש לפרש הכתובים כמין חומר, שזה מה שאמר לה מרדכי "כי אם החרש תחרישי לעת הזאת וגו' את ובית אביך תאבדו", שהנה בפשטות כוונתו היתה שיהיה עליה תביעה על כך שלא מסרה עצמה להצלת כלל ישראל, ותאבד היא ובית אביה מסיבה אחרת, או מחיי העוה"ב. אמנם לפי"ז י"ל שאמר לה "אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מכל היהודים", כלומר שתדמי בנפשך שאינך כלולה בגזרת הכליה שנגזרה על כל היהודים, באמרוך שאת בבית המלך, "כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו", היינו שאומר לה שלעולם את כלולה בתוך הגזרה, ולפיכך "את ובית אביך תאבדו", אלא שמוסיף לומר לה שאם כלל ישראל יזכו ויצליחו להנצל מסיבה אחרת, את עכ"פ לא תנצלי אלא תאבדי ממילא מכח הגזרה עצמה, ולא תהיה לך הזכות להנצל.

לו אך לענין שבת כיון שאינו מחוייב הרי"ז נאסר עליו, דזה אינו כל עיקר שאילו היה מותר לו להכניס עצמו שוב היה מותר לחלל ע"ז את השבת] ויעוין עוד במ"ב (שם סקי"ט) שהכריע נמי דספיקא דידיה עדיף מודאי דחבירו.

ועפי"ז נראה לבאר שהנה אסתר המלכה סברה שאסור לה להסתכן אפי' בספק סכנה ולבוא אל המלך, כדי להציל את כל היהודים מודאי סכנה, ואילו מרדכי היהודי סבר שמאחר שאין כאן אלא ספק סכנה כיון שאפשר שיושיט לה המלך את שרביט הזהב ותחיה, א"כ חייבת להכניס עצמה לספק בשביל הצלת כל ישראל מודאי סכנה.

אמנם נראה לדחות שאף מרדכי היהודי לא סבר כן בכל ודאי סכנה שמחוייב להכניס את עצמו בספק סכנה כדי להציל, ודוקא שם שאני כיון שהיה לצורך כל ישראל להצילם, [וע"ד מש"כ בשו"ת מהרי"ק שורש קס"ז שאע"ג שנאסרה אסתר על מרדכי מ"מ מצוה רבה עשתה שהצילה את כל ישראל]. ובאופן אחר מצינו למימר שע"ז השיב לה מרדכי: "אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך כי אם החרש תחרישי וגו' ואת ובית אביך תאבדו", והוא עפ"י מה שנראה לחלק בין אופן

על הנסים

הבטיח שיצטרפו אליו כל רכב בחור.

ויש לפרש על דרך זה את הפסוקים במגילת אסתר, שבאגרות הראשונות כתיב (ג, יג): "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד וגו' ושללם לבוז", ואילו באגרות אחרונות כתיב (ח, יא): "להשמיד ולהרוג ולאבד את כל חיל עם ומדינה הצרים אותם טף ונשים ושללם לבוז". ואח"כ כתיב (פס' יב): "ביום אחד וגו'". שנראה שבאגרות הראשונות לא קאי "ביום אחד" על ושללם לבוז, כי המן הרשע חשש שאם אף הביזה תהיה רק ביום אחד, הרי לאחר שיהרגו את מקצתם ילכו הכל ויתעסקו בעיקר בביזה, ואדהכי והכי יעבור היום שניתן בו להרוג את היהודים, ולכך הקפיד שהביזה לא תהיה מוגבלת ליום אחד בלבד. אבל מרדכי הקפיד שאף השלל יהיה לבז רק בו ביום, ובזה יוכח שאין ההרג אלא להקהל ולעמוד על נפשם ולא לשם שנאה, שכיון שרק ביום זה הותר להם השלל ויהיו בני" עסוקים בעיקר בשלל הרי זה יוכיח שכל הריגתם לא היתה לשם הנאה ושנאה גרידא, ולכך יעדיפו את השלל שזה יותר מהנה אותם, אך למעשה מעיד הכתוב (ט, טו טז): "ובביזה לא שלחו את ידם", שזה גופא מוכיח שכל ההרג לא היה אלא אך ורק להקהל ולעמוד על נפשם.

"כשעמד עליהם המן הרשע בקש להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים טף ונשים ביום אחד ... ושללם לבוז"

יש לדקדק בנוסח התפילה בעל הנסים, מדוע הוזכרה תוספת הגזרה ששללם לבוז, שהרי אם נגזר חלילה כליה על עם ישראל איזה תוספת משמעות יש לכך שאף ממונם היה נבזז מהם, שהרי בלאו הכי לא יהיה בהם חפץ חלילה? ובאמת אף שמצאנו בתורה בכמה מקומות שבנ"י התלוננו על צאנם שימותו בצמא הם וצאנם (שמות יז, ג במדבר כ, ד), אולם שם אתי שפיר שאין זה גזרה שימותו בצמא, אלא שחששו שמהצמא ימותו, אך אין זה מוכרח שכולם ימותו ובודאי יתכן היה שינצלו חלקם וימצאו מים, ולכן באה תלונתם שעכ"פ חלקם ימותו בצמא וכן מקניהם, אך היכן שהיתה גזרה שהכל ימותו מה תוספת יש בכך ששללם לבוז? ונראה לתרץ בפשטות, שבכך שגזר המן על שללם לבוז היה זה אמור לזרז את השמדתם חלילה, כיון שאף בין שונאי ישראל יכול היה להמצא שיתעצלו מלהרוג ולאבד, וממילא יכולה היתה הגזרה שלא להתקיים במלואה, אך כיון שהובטח להם שללם יזדרזו הכל, ונמצא עיקר הגזרה להשמיד ולהרוג מתקיימת חלילה. וכענין שמפרשים בפס' (שמות טו, ט): "אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל", שע"ז

אספקלריה

רשימת מקורים המאשרים ע"י המכון לשימוש בשבת

מעודכן לחודש אדר ב' תשע"ט

דגם				שם המקור	יבואן		
SJ-2239-SL	SJ-3279-BE	SJ-8520-SL	SJ-8720-SL	שארפ	ראלקו סוכנויות		
SJ-2239-WH	SJ-3279-SL	SJ-8520-WH	SJ-8720-W				
SJ-2249-BG	SJ-3279-WH	SJ-8595-IN	SJ-8720-WH				
SJ-2249-SL	SJ-3550-BE	SJ-8620-B	SJ-R8810-SL				
SJ-2249-WH	SJ-3550-SL	SJ-8620-IN	SJ-R8811-BK				
SJ-2255-BE	SJ-3550-WH	SJ-8620-SL	SJ-R8812-WH				
SJ-2255-SL	SJ-3610-BE	SJ-8620-WH	SJ-R8910-SL				
SJ-2255-WH	SJ-3610-BK	SJ-8695-IN	SJ-R8911-BK				
SJ-2277-BE	SJ-3610-SL	SJ-R8710-SL	SJ-R8912-WH				
SJ-2277-SL	SJ-3610-WH	SJ-R8711-BK	SJ-9610-BG				
SJ-2277-WH	SJ-3710-IN	SJ-8801-BK	SJ-9610-IN				
SJ-3145-SL	SJ-5620-SL	SJ-8801-WH	SJ-9610-WN				
SJ-3145-WH	SJ-5620-WH	SJ-8802WH	SJ-9711-BL				
SJ-3259-BE	SJ-D5777	SJ-8720-B	SJ-9712-WH				
SJ-3259-SL	SJ-6607-IX	SJ-8720-BK	SJ-9811-BL				
SJ-3259-WH	SJ-8520-IN	SJ-8720-BL	SJ-9812-WH				
מאשרים עד טבת תש"פ (ינואר 2020)							
SJ-3350-BG	SJ-3355-SL	SJ-4350-BK	SJ-4360-BK				
SJ-3350-BK	SJ-3355-WH	SJ-4350-SL	SJ-4360-SL				
SJ-3350-SL	SJ-3360-BG	SJ-4350-WH	SJ-4360-WH				
SJ-3350-WH	SJ-3360-BK	SJ-4355-BK					
SJ-3355-BG	SJ-3360-SL	SJ-4355-SL					
SJ-3355-BK	SJ-3360-WH	SJ-4355-WH					
מאשרים עד מנחם אב תשע"ט (אוגוסט 2019)							
RT21M6211SR	RT50K6330WW	RT62K7040WW	RF50K5920S8	סמסונג	סמליין		
RT29K5452WW	RT50K6330SP	RT62K7040SL	RF50K5920FG				
RT38K5452WW	RT53K6330SP	RT62K7040BS	RF60J9001SL				
RT38K5452SP	RT53K6330WW		RF60J9001SG				
RT46K6330WW	RT58K7040SL		RF80K9070SR				
RT46K6330SP	RT58K7040WW		RF85K9002SR				
מאשרים עד טבת תש"פ (ינואר 2020)							
GR-B230 RNA	GM-651 RSC	GR-M6781 S	GR-B708 XL	LG	ברימאג דיגיטל		
GR-B240 RSA	GM-651 RWC	GR-M6781 W	GR-B709 XDID				
GR-B240 RWA	GM-849 RSC	GR-M6881 S	GR-J710 XDID				
GR-B264 MAJ	GM-849 RWC	GR-M6881 W	GR-X710 INS				
GR-B264 MAW	GR-M6481 S	GR-M6981 S	GR-B909 S				
GM-650 S	GR-M6481 W	GR-M6981 W	GR-J910 DID				
GM-650 W							
מאשרים עד כסלו תש"פ (דצמבר 2020)							

אספקלריה

RD53WR4S	RD60WC4S	RD65WR4S	RD73WR4S	הייסנס	אלקטרוזון / סינודן
RQ81WC4S					
מאושרים עד אדר תשע"ט (מרץ 2019)					
HRF9610F				האייר	ניופאן
מאושרים עד תמוז תשע"ט (יולי 2019)					
<p>חובה לוודא בבית הלקוח כי מדבקת האישור המקורית מוצמדת למקרר, ללא מדבקה אין תוקף לאישור המכון. יש לעיין היטב באישור ההלכתי המודבק למקרר ולוודא כי הוא תואם את הדגם, וכי הוא בר תוקף, וכן לעיין בהנחיות (אם קיימות).</p>					

רשימת מקפיאים המאושרים ע"י המכון לשימוש בשבת

מעודכן לחודש אדר ב' תשע"ט

דגם				שם המקפיא	יבואן
3661-FNT	3673-FNT	3683-FNT	9551-FNT	בלומברג	ראלקו
מאושרים עד אב תשע"ט (אוגוסט 2019)					
25200-ZFU				זנוסי	
מאושרים עד אב תשע"ט (אוגוסט 2019)					
338FWE-HS	(312FWE(W-HS			מידאה	המילטון
מאושרים עד אלול תשע"ט (ספטמבר 2019)					

חובה להזמין את פיקוד השבת למקפיא בעת רכישתו

חובה לוודא בבית הלקוח כי מדבקת האישור המקורית מוצמדת למקפיא, ללא מדבקה אין תוקף לאישור המכון. יש לעיין היטב באישור ההלכתי המודבק למקפיא ולוודא כי הוא תואם את הדגם, וכי הוא בר תוקף, וכן לעיין בהנחיות (אם קיימות).

אספקלריה

י"ל ע"י המכון המדעי טכנולוגי להלכה

רחוב הפסגה 1, בית וגן ירושלים 9646501 ת.ד. 16121

טל: 02-6416505, 02-6423230, 02-6424880

machon.halacha@gmail.com | www.machonhalacha.co.il

עורך אחראי: הרב ישראל טייטל

לתגובות, שאלות והערות ניתן לפנות באימייל: aspaklrya@gmail.com

